

עקרונות ללמידה חוץ-כיתתית

נירית לביא אלון וטלי טל | הפקולטה לחינוך למדע וטכנולוגיה, הטכניון
קישור למסמך המלא

הקורונה והאלטרנטיבה של למידה החוץ-כיתתית

למידה חוץ-כיתתית הופכת לאלטרנטיבה אטרקטיבית ללמידה המקוונת ככל שחולפים החודשים מאז פרוץ מגיפת הקורונה וככל שמתבררים הקשיים בלמידה המקוונת. במרחבים חיצוניים יש איכות אוויר טובה יותר מזו של מרחבים פנימיים ותנאים סביבתיים, כמו רוח ושמשי יכולים להקטין את ריכוז הוירוס בסביבה. כיתות חוץ עשויות להיות גם פתרון לאי השוויון ולפערים שמתרחבים בעת הזו כתוצאה מהלמידה המקוונת. במאמר בניו יורק טיימס ישנה תזכורת לכך שהרעיון של למידה חוץ כיתתית אינו רעיון חדש. כבר בתחילת המאה ה-20 עם התפרצות מגפת השחפת, בתי הספר בעיר ניו-יורק עברו ללמידת חוץ ולמדו כך בהצלחה גם בתנאי חורף קשים. כמה דוגמאות בולטות כבר קיימות למעבר של בתי ספר ללמידת חוץ, למשל בורמונט בארה"ב, באמצעות שימוש בשולחנות פיקניק וציליות (גזיבו) חלק גדול מבתי הספר עברו ללמידה במודל היברידי כאשר ילדים נפגשים פיזית עם המורים יומיים או שלושה בשבוע. בסן מטאו קליפורניה, המחוז מעודד בתי ספר לעבור ללמידת חוץ ופתח ערוץ באמצעותו בתי הספר יכולים לפנות ולבקש סיוע בגיבוש והוצאה לפועל של תכנית ללמידת חוץ. בפורטלנד בארה"ב חברו יחד המחוז וארגוני אדריכלים על מנת לתכנן ולייצר עבור כל בתי הספר הציבוריים אפשרויות ללמידת חוץ. במדינות שונות באירופה, בתי הספר עברו בתמיכת המדינה ללמידת חוץ. בסקוטלנד למשל ניתן מימון ממשלתי לארגונים העוסקים בלמידה החוץ-כיתתית על מנת לייצר תהליכי הכשרה עבור המורים בבתי הספר אשר יאפשרו להרחיב את האפשרות הזו עבור תלמידים.

יתרונות הלמידה החוץ-כיתתית

עבור התלמיד. הלמידה בחוץ תומכת בהתפתחות של ההקשרים החינוכיים להבניית הידע, משפרת מוטיבציה ללמידה, מיומנויות חשיבה, יכולת קבלת ההחלטות ופתרון הבעיות, תפיסה מערכתית והתפתחות פסיכו-מוטורית.

למידת חוץ מעודדת התנהגות חיובית ומפחיתה אלימות וחסורים. היא תורמת להעצמה אישית ופיתוח מנהיגות ומשפרת מיומנויות תקשורת, שיתוף פעולה ועבודת צוות בעקבות שהייה בסביבה טבעית. הלמידה החוץ-כיתתית תורמת גם לשינוי עמדות סביבתיות, לפיתוח סבלנות וסובלנות ולתחושת אחריות לחברה ולסביבה.

למידה החוץ-כיתתית מזמנת התפתחות מקצועית של מורים ועבודת צוות. הפעילות עשויה לקדם אסטרטגיות הוראה פחות מקובלות כמו הוראה רבת-תחומית ובין-תחומית והוראה ממוקדת תלמיד.

איך מתחילים? בוחרים נכון!

את ההוראה מחוץ לכיתה יש לקיים במקומות פתוחים המתאימים ללמידה בחוץ ולחפש ככל האפשר, את המאפיינים האלה:

מקומות נוחים לישיבה לכלל התלמידים, הכוללים צל טבעי או סככה שתגן מפני שמש וגשם.

מקומות בסמיכות לשירותים זמינים וברזיה לשתייה ולשטיפת ידיים.

מקומות בטוחים הרחוקים מכבישים סואנים וממפגעים בטיחותיים.

מקומות נגישים המקדמים שוויון הזדמנויות ונותנים מענה לצרכי כלל התלמידים.

מקומות שקטים ללא רעשים סביבתיים או תנועה רבה של עוברים ושבים.

מקומות שיש בהם סביבה עם פוטנציאל לימודי שמרכיביה הם המשאב ללמידה.

סביבה עם מרכיבים מגוונים.

